

דף יג.

עין משפט א. ב.

הרמב"ם הל' מעילה פ"ה ה"ו

עיין לעיל דף יב: עין משפט ב

עין משפט ג. ד.

הרמב"ם הל' מעילה פ"ג ה"ב

עיין לעיל דף יב: עין משפט ג

עין משפט ה.

הרמב"ם הל' מעילה פ"ה ה"א

הפועלים שֶׁהֵן עוֹשִׂין בְּהֶקְדָּשׁ דְּאֵף עַל פִּי שְׁפָסְקוּ עִמָּהֶן
מְזוֹנוֹת לֹא יֵאָכְלוּ מִגְרוּגְרוֹת שֶׁל הֶקְדָּשׁ וְאִם אָכְלוּ מֵעֵלוֹ.
אֵלָּא הֶהָקְדָּשׁ נוֹתֵן לָהֶם דְּמֵי מְזוֹנוֹת:

עין משפט ו.

הרמב"ם הל' מעילה פ"ה ה"ב

הַדָּשׁ כְּרִשְׁיָנִי הֶקְדָּשׁ הָרִי זֶה חוֹסֵם אֶת הַפָּרָה. שְׁנֵאֲמַר
(דברים כה-ד) 'לֹא תַחֲסֹם שׁוֹר בְּדִישׁוֹ' דִּישׁ הָרְאוּי לוֹ:

עין משפט ז.

הרמב"ם הל' מעילה פ"ה ה"ה

אֵין מְעִילָה אֵלָּא בְּתֵלוֹשׁ מִן הַקְּרָקַע הָאֲבָל הַנֶּהֱנָה בַּקְּרָקַע
עֲצָמָה אוֹ בַּמַּחְבֵּר לָהּ לֹא מֵעַל אֶפְלוֹ פָּגָם. פִּיצָד. הַחֹרֵשׁ

ד. כסף משנה הפועלים שהם עושים בהקדש וכו' הדש כרשיני הקדש הרי זה חוסם את הפרה וכו'. משנה וגמרא בפרק ג' דמעילה (דף י"ג):

ה. כסף משנה אין מעילה אלא בתלוש מן הקרקע וכו'. ברייתא שם (דף י"ח): הדש בשדה הקדש מעל וכו'. פ"ג דמעילה (דף י"ב). ומ"ש רבינו שהאבק של השדה מועיל לשדה פי' שהאבק של השדה מועיל לאותו דבר שנידש בשדה. ומ"ש וכן אם חרש וכו': הדר במערת הקדש. ספ"ה דמעילה (דף כ'). ומ"ש או בצל אילן או שובך. בתוספתא דמעילה פ"ק הדר בצלו של שובך או בצלה של מערה לא נהנין ולא מועלין. ומ"ש וכן המקדיש בית בנוי הדר בו לא מעל אבל המקדיש עצים ואבנים וכו'. שם בגמרא פ"ה. ואיכא למידק דהא לא חילק ר"ל

שְׂדֵה הַקֹּדֶשׁ אוֹ הַזֹּרֵעַ בָּהּ פָּטוּר. נָטַל מֵאַבְקָה וְנִהְיָה בָּהּ
 וּפְגָמָה מֵעַל. הִדָּשׁ בְּשֵׂדֵה הַקֹּדֶשׁ מֵעַל שֶׁהָאָבֶק שָׁלָה
 מוֹעִיל לְשֵׂדֵה וְהָרִי נִהְיָה בְּאָבֶק וּפְגָם הַשֵּׂדֵה. וְכֵן אִם
 חָרַשׁ שֵׂדֵה הַקֹּדֶשׁ כְּדִי לְהַעֲלוֹת אָבֶק לְעֵשֶׂב שֶׁנִּתֵּן בָּהּ
 וְנָטַל הָעֵשֶׂב מֵעַל. הִדָּר בְּמַעֲרַת הַקֹּדֶשׁ אוֹ בְּצֵל אֵילָן אוֹ
 שׁוֹבֵךְ שֶׁל הַקֹּדֶשׁ אֶף עַל פִּי שְׁנֵהְיָה לֹא מֵעַל. וְכֵן
 הַמְקַדֵּשׁ בֵּית בְּנוֵי הַדָּר בּוֹ לֹא מֵעַל. אָבֶל הַמְקַדֵּשׁ עֲצִים
 וְאֲבָנִים וּכְנָה בְּהֵן בֵּית הַדָּר שֶׁם מֵעַל כְּמוֹ שֶׁיִּתְּבָאֵר:

דף יג:

עין משפט א. ב. ג. ד. ה. הרמב"ם הל' מעילה פ"ה ה"ו
 עיין לעיל דף יב: עין משפט ב

הרמב"ם הל' מעילה פ"ב ה"ט

הַנְּסָכִים מוֹעֲלִין בְּהֵן מִשְׁהַקְדָּשׁוֹ. יָרְדוּ לְשִׁיתִין אֵין
 מוֹעֲלִין בְּהֵן. מִים שֶׁמְנַסְכִּים בְּחַג הַסְּכוֹת כָּל זְמַן שֶׁהֵן

בכך אלא כי היכי דלא תסייעיה לרב דאמר המשתחוה לבית אסרו ומאחר שרבינו פסק
 בפ"ח מע"ז כרב לא ה"ל לחלק בכך כאן. וי"ל דמשמע לרבינו דהא דמפליג ר"ל לא
 לדחויי דלא תסייעיה לרב בלחוד אמרה אלא לקושטא דמילתא אמרה ולישנא דידיה הכי
 מוכח דאמר התם כשהקדישו ולבסוף בנאו משמע דקושטא הכי הוא. ויש סעד לזה מדהוה
 מצוי לשנויי הנאה הנראית לעינים אסרה תורה כדשני לעיל ושני התם כשהקדישו ולבסוף
 בנאו משמע דהכי ס"ל ולפיכך פסקה רבינו ואפ"ה לא דחאה לדרב משום דלא אשכחן
 דפליג עליה בהדיא ואית לן למימר דטעמא משום חומרא דע"ז:

ו. כסף משנה הנסכים מועלים בהם וכו'. משנה בפרק שלישי דמעילה (דף י"א). ומה שכתב
 מים שמנסכים בחג הסוכות וכו'. גם זה משנה שם (דף י"ג). ומה שכתב מועלין בכולן. שם

בְּכַד שֶׁל זֶהָב אֵין נִהְיִין בְּהֵן וְהִנֵּהָהּ לֹא מְעַל. נִתְּנוּ אוֹתָן
בְּצִלוּחִית מוֹעֲלִין בְּכֻלָּן. שְׁהָרִי הֵן מְכַלֵּל הַנְּסָכִים:

עין משפט ו. הרמב"ם הל' מעשה הקרבנות פ"ט ה"ג

מִכָּאן אָמְרוּ הַזּוֹרֵק אֶת הַדָּם יְאוּ הַמְקַטֵּיר אֵיבְרֵי עוֹלָה אוֹ
אֵימורִין אוֹ קֶמֶץ אוֹ לְבוֹנָה אוֹ קְטֹרֶת אוֹ מִנְחַת כֹּהֲנִים
אוֹ מִנְחַת נְסָכִים אוֹ הַמְּנַסֵּף שְׁלֹשָׁה לוֹגִין יֵין אוֹ מֵים
בְּחוּץ חֵיב שְׁנֹאֲמַר (ויקרא יז-ט) 'לֹא יִבְיָאֲנוּ לַעֲשׂוֹת
אֹתוֹ כָּל הַמִּתְקַבֵּל בְּפָנִים חֵיבִין עָלָיו בְּחוּץ:

עין משפט ז. הרמב"ם הל' תמידין ומוספין פ"י ה"ז

וְאִם עָרָה הַמֵּים לְתוֹךְ הַיֵּין אוֹ הַיֵּין לְתוֹךְ הַמֵּים וְנִסַּף
שְׁנִיָּהֶם מְכַלֵּי אֶחָד יֵצֵא. וְאִם הַקֹּדִים נְסוּף הַמֵּים לְזִבַּח
אֶפְלוּ נִסְכָּן בְּלִילָה יֵצֵא. וּבְקֶרֶן דְּרוּמִית מְעַרְבִית הָיָה
מְנַסֵּף לְמַעְלָה מִחֲצֵי הַמְּזִבַּח וְהַכֹּל יוֹרֵד לְשִׁיתִין כְּמוֹ
שְׁבִאֲרָנוּ. כִּי־צַד הָיָה עוֹשִׂין. צִלוּחִית שֶׁל זֶהָב מְחֻזָּקֶת
שְׁלֹשָׁה לוֹגִין הָיָה מְמַלֵּא אוֹתָהּ מִן הַשִּׁילוּחַ. הַגִּיעוּ לְשַׁעַר
הַמֵּים תִּקְעוּ וְהָרִיעוּ וְתִקְעוּ. עָלָה לְכַבֵּשׁ וּפְנָה לְשִׁמְאֵלוֹ

אהא דתנן נתנן בצלוחית מועלין בהם אמר ר"ל אין מועלין אלא בג' לוגין ור' יוחנן אמר
מועלין בכולן וידוע דהלכה כר"י:

ז. כסף משנה מכאן אמרו הזורק את הדם. בפרק קמא דזבחים (דף ד'): מה לזביחה וזריקה
שכן עבודה וחייבין עליה בחוץ. ומה שכתב או המקטיר איברי עולה או אימורין או קומץ
או לבונה או קטרת או מנחת כהנים או מנחת נסכים. משנה בפרק השוחט ומעלה (דף ק"ט:).
ומ"ש או המנסף ג' לוגין יין או מים בחוץ חייב. שם בברייתא ומשמע הברייתא שנסוך מים
זה יהא בחג וכן פירש"י ורבינו קיצר במובן:

וְנוֹתֵן הַמִּים מִן הַצְּלוּחִית לְתוֹךְ הַסֶּפֶל שֶׁהִיא שָׁם. וְשְׁנֵי סֶפְלִים שֶׁל כֶּסֶף הָיוּ שָׁם. מִעֲרָבֵי הָיָה בּוֹ הַמִּים. וּמְזַרְחֵי הָיָה בּוֹ הַיַּיִן שֶׁל נֶסֶךְ. וְהָיוּ מְנַקְבִין כְּמִין שְׁנֵי חֲטָמִין דְּקִינ. וְשֶׁל מִים הָיָה נֶקֶב שָׁלוֹ דֵּק מִשָּׁל יַיִן כְּדֵי שֶׁיִּכְלָה הַמִּים עִם הַיַּיִן כְּאַחַד:

עין משפט זז.

הרמב"ם הל' מעילה פ"ה ה"ז

קֵן שֶׁבְּרֹאשׁ הָאֵילָן שֶׁל הַקֹּדֶשׁ שֶׁבָּנָה אוֹתָן הָעוֹף מֵעֲצִים וְעִשְׂבִים וְכִיּוֹצֵא בָהֶן. כֹּל הַקֵּן עִם הַבִּיצִים שָׁבוּ עִם הָאֲפֻרוּחִים הַצָּרִיכִין לְאֶמֶן אֵין נֶהְנֵין בָּהֶן וְהַנֶּהֱנָה לֹא מַעַל:

עין משפט ט.

הרמב"ם הל' עבודה זרה פ"ז ה"ב

אֲפֻרוּחִים שֶׁקִּנְנוּ בָּהֶן טְוֵאִין צָרִיכִין לְאֶמֶן מִתְּרִין. וְהָאֲפֻרוּחִים וְהַבִּיצִים שֶׁצָּרִיכִין לְאֶמֶן אֲסוּרִין שֶׁהָרִי

ח. כסף משנה קן שבראש האילן של הקדש וכו'. משנה בפ"ג דמעילה (י"ג:) קן שבראש אילן של הקדש לא נהנין ולא מועלין שבאשרה יתיו בקנה ומוקי לה בגמ' אליבא דר"י ההיא של אשרה יתיו בקנה בדאייתי עצים מעלמא ומקשה א"ה אמאי של הקדש אין נהנין ואין מועלין אלא בגידולין הבאים לאחר מכאן וקסבר אין מועלין בגידולין ה"ו מסתברא וכו' א"ר אבהו א"ר יוחנן לעולם דאייתי מעלמא ומאי יתיו יתיו אפרוחים ואסיקנא אפרוחים כאן וכאן מותרין ביצים כאן וכאן אסורים אמר רב אשי אם אפרוחים צריכין לאימן כביצים דמו ומשמע דקן דאייתי עצים מעלמא נהנים ממנו ויש לתמוה על רבינו שסתם וכתב שאין נהנים בו:

ט. כסף משנה אפרוחים שקננו וכו'. משנה במעילה פ' ולד חטאת (דף י"ג:) קן שבראש האילן של הקדש לא נהנין ולא מועלין שבאשרה יתיו בקנה ומייתי בפ' כל האלילים (דף מ"ב) לאותוביה לר"י דאמר שברי עבודת כוכבים אסורים וקס"ד הב"ע כגון ששיברה עצים מהאשרה וקננה בהם וקתני יתיו בקנה ומשני הכי במאי עסקינן כגון דאייתי עצים

הָאֲשֶׁרָה כְּמוֹ בְּסִיס לָהֶן. וְהֵקֵן עֲצָמָה שְׁבִרְאֲשָׁה מְתָר
מִפְּנֵי שְׁהַעוֹף מִבִּיא עֲצִיו מִמָּקוֹם אַחֵר:

שו"ע יו"ד סימן קמב ס"ח

ה. יב. אפרוחים שקננו בעץ אשרה^י ואינם צריכים לאמן מותרים, אבל
ביצים שעל עץ האשרה וכן אפרוחים שצריכים לאמן אסורים, והקן
בעצמו מותר משום שהעוף מביא עציו ממקום אחר.

הגה: ולא יעלה^כ על העץ של אשרה ליטול אותם אלא יתזו בקנה והם נופלים.

עין משפט י. הרמב"ם הל' מעילה פ"ה ה"ח

הַמְקֻדֵּשׁ אֶת הַיַּעַר מוֹעֲלִין בְּכָלוֹ בֵּין בְּאֵילָנוֹת בֵּין בְּכָל
קֵן שְׁבִרְאֵשׁ הָאֵילָנוֹת אוֹ שְׁבִינֵיהֶן:

מעלמא וקננה בהם ולפיכך כתב הראב"ד ז"ל על דברי רבינו דוקא שהביא ממקום אחר
עכ"ל. כלומר דכגון דאייתי עצים משמע ליה דהיינו לומר דבעינן שנדע דאייתי מעלמא
אבל מן הסתם חיישינן שמא מאותו אילן הם ורבינו משמע ליה דכיון דדרך רוב העופות
להביא עצי קניהם מעלמא הילכך מסתמא לא חיישינן שהביאם מאותו אילן. ואמרינן בתר
הכי ורבי אבהו אמר ר"י מאי יתזו יתזו באפרוחים כלומר מהדר ר"י לתרוצי תיובתיה
בשנוייה אחרניא לעולם לא תוקמה דאייתי עצים מעלמא ואפ"ה לא תילף מינה היתר שברי
עבודת כוכבים דהאי דקתני יתזו בקנה אפרוחים קאי ולא אעצים ואמרינן בתר הכי א"ר
יעקב בר' ירמיה בר תחליפא אסברה לך כלומר מתניתין אליבא דהאי שנוייה דר"י
באפרוחים כאן וכאן כלומר בין בהקדש בין באשרה מותרים בביצים כאן וכאן אסורים
אמר רב אשי ואפרוחין שצריכין לאמן כביצים דמו. וכתב רבינו שהרי האשרה כמו בסיס להם
ואפשר שכוונתו לומר שכיון שהיא כבסיס להם גזור רבנן דאי שרית לאיתהנווי מינייהו
אתי לאיתהנווי מינה. וכתב הראב"ד הל"ל מפני שהם כגידולי אשרה עכ"ל, וי"ל לדעת
רבינו שאילו היה טעם איסורם מפני שהם כגידולי אשרה אטו משום שגדלו ואינן צריכין
לאמן פקע מינייהו איסור גידולי אשרה:

י. מברייטא בע"ז דף מ"ב. ומשום שצריכין לאילן כשהם צריכין לאמן גזרו בהם רבנן כמו
האילן עצמו, כ"כ רש"י שם.

כ. לפי שנהנה ממנה שמשמשת לנו כסולם. ט"ז ס"ק י"ב.